

Czwartek, 8 października 2009 r.

Wpływ światowego kryzysu gospodarczego na kraje rozwijające się

P7_TA(2009)0029

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 października 2009 r. w sprawie wpływu światowego kryzysu finansowego i gospodarczego na kraje rozwijające się oraz na współpracę na rzecz rozwoju

(2010/C 230 E/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając szczyt G20, który odbył się w Londynie w dniu 2 kwietnia 2009 r. i wydane w jego trakcie oświadczenie w sprawie światowego planu wyjścia z kryzysu oraz planu reform,
- uwzględniając deklarację milenijną ONZ z dnia 8 września 2000 r., w której ustalono milenijne cele rozwoju (MDG) jako kryteria określone wspólnie przez społeczność międzynarodową, między innymi w celu zwalczania ubóstwa i głodu,
- uwzględniając sprawozdanie Banku Światowego oraz Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) pt. „Global Monitoring Report 2009: A Development Emergency” (Sprawozdanie na temat sytuacji na świecie w 2009 r.: stan alarmowy w dziedzinie rozwoju), opublikowane w kwietniu 2009 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Banku Światowego z czerwca 2009 r. pt. „Global Development Finance 2009: Charting a Global Recovery” (Finansowanie rozwoju na świecie w 2009 r.: wytyczanie drogi ku odbudowie światowej gospodarki),
- uwzględniając konferencję ONZ w sprawie światowego kryzysu finansowego i gospodarczego oraz jego wpływu na rozwój oraz przyjęcie w dniu 9 lipca 2009 r. ustaleń uczestników konferencji przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w postaci rezolucji 63/303,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 kwietnia 2009 r. pt. Wsparcie krajów rozwijających się w pokonywaniu kryzysu (COM(2009)0160),
- uwzględniając konkluzje Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych z dnia 18 i 19 maja 2009 r. na temat wspierania krajów rozwijających się w pokonywaniu kryzysu,
- uwzględniając rezolucję z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie strategicznego przeglądu Międzynarodowego Funduszu Walutowego ⁽¹⁾,
- uwzględniając badanie prof. Ngaire’a Woodsa na temat międzynarodowej reakcji na światowy kryzys oraz reformy międzynarodowego systemu finansowego i systemu pomocy ⁽²⁾,
- uwzględniając konferencję w sprawie innowacyjności źródeł finansowania, która odbyła się w Paryżu w dniach 28-29 maja 2009 r. oraz międzynarodową konferencję w sprawie finansowania rozwoju, która odbyła się w Dausze w dniach 28 listopada-2 grudnia 2008 r.,
- uwzględniając sprawozdanie z dnia 17 marca 2009 r. Komitetu afrykańskich ministrów finansów oraz prezesów banków centralnych, utworzonego w celu monitorowania kryzysu, pt. „Impact of the Crisis on African Economies – Sustaining Growth and Poverty Reduction” (Wpływ kryzysu na gospodarki afrykańskie – zrównoważony wzrost i ograniczenie ubóstwa),
- uwzględniając pytanie skierowane do Komisji z dnia 3 września 2009 r. w sprawie wpływu światowego kryzysu finansowego i gospodarczego na kraje rozwijające się oraz na współpracę na rzecz rozwoju (O-0088/2009 – B7-0209/2009),

⁽¹⁾ Dz.U. C 291 E z 30.11.2006, s. 118.

⁽²⁾ Badanie zlecił departament tematyczny DG EXPO. Zostanie ono opublikowane wkrótce.

Czwartek, 8 października 2009 r.

— uwzględniając art. 115 ust. 5 oraz art. 110 ust. 2 Regulaminu,

1. podkreśla, że kraje rozwijające się nie spowodowały światowego kryzysu finansowego i gospodarczego, a aż nadto odczuwają jego skutki w postaci znacznego spadku wzrostu i zatrudnienia, negatywnego wpływu na bilans handlowy i płatniczy, zdecydowanego spadku napływu prywatnego kapitału netto oraz bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ograniczonego dostępu do finansowania kredytów i handlu, malejących środków przesyłanych przez emigrantów do kraju pochodzenia, znacznych wahań kursów walut, wyczerpywania się rezerw, zwiększonej niestabilności i spadku cen produktów pierwszej potrzeby oraz mniejszych dochodów z turystyki;

2. popiera pogląd Ban Ki-moona, sekretarza generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, że światowy kryzys finansowy doprowadził do nagłego pojawienia się trudności w dziedzinie rozwoju, nadszarpując, a niekiedy zupełnie niwelując z trudem osiągnięte postępy w dziedzinie zwalczania ubóstwa, głodu jak również śmiertelności matek i dzieci, a także w dziedzinie szkolnictwa podstawowego, równości płci oraz dostępu do czystej wody i odpowiedniej higieny, co stanowi zagrożenie dla osiągnięcia MDG, w szczególności w zakresie zdrowia;

3. z ogromnym zaniepokojeniem zauważa, że obecny kryzys, który nastąpił tuż po kryzysie cen żywności oraz paliwa, stał się już przyczyną cierpienia wielu osób i ma zgubny wpływ na osoby szczególnie narażone w krajach najbiedniejszych, przy oczekiwanym w krajach rozwijających się wzroście bezrobocia o 23 mln, wzroście liczby osób żyjących w skrajnym ubóstwie nawet do 90 mln tylko w 2009 r., zagrożeniu w zakresie leków ratujących życie około 1,7 mln zarażonych wirusem HIV oraz wzroście śmiertelności niemowląt o przeciętnie 200 000, a nawet o 400 000 rocznie od roku 2009 do roku 2015, w którym według założeń zostaną osiągnięte MDG;

4. podkreśla, że wiele krajów rozwijających się twierdzi, że kryzys wpłynął na wszystkie źródła finansowania rozwoju i że nie będą one w stanie zabezpieczyć osiągniętych z trudem korzyści gospodarczych bez znacznego wsparcia zewnętrznego;

5. wzywa UE do podjęcia działań zmierzających do likwidacji wykorzystywania rajów podatkowych, unikania opodatkowania oraz bezprawnego odpływu kapitału z krajów rozwijających się; w związku z tym wzywa do stworzenia nowego, wiążącego światowego porozumienia finansowego, które automatycznie zmusza przedsiębiorstwa międzynarodowe do ujawniania zysków oraz ponoszonych w każdym kraju obciążeń podatkowych, i gwarantuje przejrzystość wpłat w każdym kraju rozwijającym się, w którym przedsiębiorstwa te prowadzą działalność gospodarczą;

6. przyjmuje do wiadomości uznanie przez G20 zbiorowej odpowiedzialności za łagodzenie społecznych skutków kryzysu w celu ograniczenia do minimum długotrwałych szkód poniesionych przez światową gospodarkę oraz potwierdzenie wcześniejszych obietnic w zakresie udzielenia pomocy i przekazania nowych środków, w tym 50 mld USD na wsparcie ochrony socjalnej, pobudzenie handlu i utrzymanie rozwoju w krajach o niskim dochodzie, znacznego zwiększenia wsparcia antykryzysowego w krajach rozwijających się oraz większych środków na ochronę socjalną dla krajów najuboższych;

7. z zadowoleniem przyjmuje decyzję przywódców grupy G8 podjętą na szczycie w lipcu 2009 r. w L'Aquila, we Włoszech, w sprawie przeznaczenia 20 mld USD na rozwój terenów wiejskich oraz bezpieczeństwo w zakresie żywności;

8. wyraża obawę, że obiecane środki finansowe mogą nie być wystarczające, mogą nie być przeznaczone głównie dla krajów najbiedniejszych oraz najbiedniejszych grup ludności i mogą nie zostać wprowadzone wystarczająco szybko i w dostatecznie elastyczny sposób, by doprowadzić do koniecznej poprawy sytuacji w krajach rozwijających się;

9. popiera wniosek przywódców grupy G8 dotyczący przeprowadzenia w 2010 r. międzynarodowego przeglądu strategii politycznych w zakresie MDG;

10. przyjmuje do wiadomości zwiększenie środków dostępnych dla MFW i innych instytucji finansowych; z zadowoleniem przyjmuje niedawne reformy MFW, które zakładają zwiększenie roli krajów rozwijających się;

11. jest poważnie zaniepokojony faktem, że od lipca 2009 r. 82 % nowych pożyczek udzielonych przez MFW przyznano państwom europejskim a zaledwie 1,6 % krajom afrykańskim, co oznacza, że większość dostępnych środków można przeznaczyć dla rynków wschodzących o wysokim dochodzie oraz krajów o średnim dochodzie, które prawdopodobnie będą w stanie spłacić zaciągnięte pożyczki; podkreśla, że w perspektywie średniookresowej zaburzenia procesów rozwoju pociągają za sobą w czasie kryzysu znacznie bardziej zgubne i trwałe skutki dla najsłabiej rozwiniętych krajów, niż dla krajów rozwiniętych;

Czwartek, 8 października 2009 r.

12. apeluje o szybkie udzielenie najuboższym krajom dodatkowej pomocy finansowej, udzielanej na preferencyjnych i elastycznych warunkach, w kwocie 6 mld USD uzyskanej ze sprzedaży rezerw złota MFW; jest poważnie zaniepokojony szacunkami MFW, według których MFW może zaspokoić jedynie około 2 % zapotrzebowania krajów o niskim dochodzie na zewnętrzną pomoc finansową (brutto), co uwypukla potrzebę tego, aby inne instytucje i inni dawcy zapewnili dalsze środki i dotacje udzielane na preferencyjnych warunkach;
13. ubolewa, że Bank Światowy musiał reagować głównie przy użyciu własnych środków i instrumentów, podczas gdy skuteczna reakcja na kryzys wymagałaby nowego i znacznego zastrzyku środków, a także pomimo obietnic G20, że udostępni ona środki na ochronę socjalną dla najuboższych krajów, między innymi poprzez długotrwałe zagwarantowanie dostaw żywności oraz dobrowolny dwustronny wkład w instrument Banku Światowego Vulnerability Framework obejmujący mechanizm wspierania infrastruktury w sytuacji kryzysowej oraz fundusz na rzecz szybkiego reagowania związanego z pomocą socjalną;
14. wyraża przekonanie, że priorytetem winno być wspieranie strategii politycznych pomagających w ograniczaniu ubóstwa, przy jednoczesnym założeniu najlepszego wykorzystania pieniędzy podatników, z poszanowaniem niepodważalnej godności każdego człowieka w krajach rozwijających się;
15. uważa sprawiedliwy i korzystny dla obu stron handel za podstawowy element stabilności międzynarodowego rynku finansowego; przyjmuje do wiadomości, iż UE musi przyczynić się do osiągnięcia tego celu poprzez zmniejszenie zaburzających handel dotacji oraz barier handlowych, które w prowadzą do znacznych szkód w gospodarkach krajów rozwijających się;
16. zauważa szkody wyrządzane w strukturze kapitałowej każdej gospodarki przez tzw. drenaż mózgow; zauważa poza tym, że stanowi to poważny i trwały problem w wielu obszarach świata, ponieważ najlepsze i najbardziej błyskotliwe osoby, na utratę których kraje rozwijające się nie mogą sobie pozwolić, przeprowadzają się za granicę; wzywa do podjęcia działań w celu zachęcania do migracji o charakterze wahadłowym;
17. zauważa z głębokim zaniepokojeniem, że spowodowało to, iż Bank Światowy nie był w stanie pomóc kilku krajom, które szczególnie ucierpiały w wyniku kryzysu, ale które nie spełniają kryteriów Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (IBRD), Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (IDA) czy modeli przyznawania pomocy, do których to kryteriów należy wiarygodność kredytowa i udokumentowanie „dobrych wyników”; jest zdania, że ta rozbieżność dotycząca finansowania uwypukla główne problemy Banku Światowego w zakresie zarządzania, które zmniejsza do minimum ryzyko instytucji i jej członków niezaciągających pożyczek kosztem znajdujących się w potrzebie krajów rozwijających się;
18. podkreśla, że instytucje systemu Bretton Woods nie były w stanie pomóc krajom o niskim dochodzie uporać się z kryzysem głównie z powodu wciąż nieprzeprowadzonych reform zarządzania tymi instytucjami, które to reformy mają na celu zwiększenie znaczenia, wiarygodności i skuteczności tych instytucji, ich wrażliwości na potrzeby krajów rozwijających się oraz gotowości niesienia im pomocy; wzywa do pilnego przeprowadzenia takich reform;
19. zwraca się do UE i państw członkowskich o podjęcie się spoczywającego na nich, jako na czołowych graczach międzynarodowych, obowiązku działania na rzecz natychmiastowego przeprowadzenia reformy instytucji systemu Bretton Woods oraz o jednoczesne zniwelowanie różnic w zakresie reagowania w sytuacjach kryzysowych przez G20, MFW i Bank Światowy poprzez niezwłoczne udzielenie pomocy krajom rozwijającym się i zagwarantowanie szybkiego udzielania pomocy krajom, w których inwestycje służące osiągnięciu MDG są zagrożone z powodu szoku zewnętrznego, a mianowicie kryzysu finansowego, którego nie mogły przewidzieć i który pozostaje całkowicie poza ich kontrolą; postępując w ten sposób UE oraz państwa członkowskie winny każdorazowo przestrzegać surowych norm w zakresie rozliczalności oraz skuteczności pomocy podczas udzielania finansowania ze środków publicznych;
20. jest poważnie zaniepokojony faktem, że pomoc z niektórych państw członkowskich UE obniżyła się zauważalnie w 2008 r.; stanowczo wzywa państwa członkowskie UE do wypełnienia zobowiązań w zakresie oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) do 2010 r., biorąc pod uwagę fakt, że konsekwencje światowego kryzysu finansowego poważnie dotknęły większość krajów rozwijających się;
21. z zadowoleniem przyjmuje plany UE dotyczące przeznaczenia 8,8 mld EUR środków pomocy na rzecz rozwoju, wsparcia budżetowego i finansowania rolnictwa na działania natychmiastowe oraz zaproponowanych 500 mln EUR na wsparcie wydatków socjalnych w krajach rozwijających się poprzez doraźny mechanizm FLEX dla krajów Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) stosowany w przypadku podatności na zagrożenia; zaleca skoncentrowanie wsparcia budżetowego na obszarach zdrowia, godziwej pracy, edukacji,

Czwartek, 8 października 2009 r.

usług socjalnych i wzrostu ekologicznego w ramach sektorowego wsparcia budżetowego; wzywa UE oraz jej państwa członkowskie do wypełnienia zobowiązań finansowych przedstawionych w planie działania UE w zakresie MDG; uznaje zasadę własności, podkreślając rolę krajów rozwijających się w wyznaczaniu ich własnych kierunków politycznych, strategii oraz programów rozwoju, jak również wzajemną odpowiedzialność UE i jej partnerów za zapewnienie wyników w zakresie rozwoju;

22. zwraca również uwagę na fakt, że Parlament wielokrotnie wzywał do tego, by Europejski Fundusz Rozwoju (EFR) został włączony do budżetu Wspólnoty, w celu zapewnienia kontroli demokratycznej sposobów jego wykorzystania;

23. ubolewa jednak, że poza 100 mln EUR dla funduszu powierniczego UE na rzecz infrastruktury w Afryce wszystkie pozostałe wydatki pochodzą z wcześniejszych zobowiązań i wzywa do zwiększenia dodatkowego finansowania; wyraża zaniepokojenie sposobem, w jaki Komisja zapełni w przyszłości tę lukę finansową powstałą w wyniku obecnego skupiania się na wspieraniu budżetu;

24. podkreśla, że oficjalna pomoc rozwojowa nie jest wystarczająca w sytuacji krytycznej, spowodowanej kryzysem na taką skalę, znacznie zwiększonymi potrzebami krajów rozwijających się oraz wezwań by Komisja i państwa członkowskie wypełniały swoje międzynarodowe zobowiązania i w dalszym ciągu przyczyniały się do realizacji MDG; stanowczo wzywa Komisję do opracowania nowych propozycji w zakresie innowacyjnych mechanizmów finansowania;

25. podkreśla potrzebę większej spójności w zakresie strategii politycznej na rzecz handlu UE, strategii budżetowej, strategii w zakresie zmian klimatu oraz strategii politycznej na rzecz rozwoju;

26. w związku z tym zaleca, by umowy o partnerstwie gospodarczym (EPA) były stosowane jako środek wyjścia na przeciw potrzebom rozwoju poprzez preferencyjne traktowanie krajów AKP pod względem handlowym oraz wspieranie osiągnięcia MDG, jednocześnie umożliwiając krajom AKP pozostawienie wrażliwych produktów oraz sektorów poza obszarem negocjacji;

27. biorąc powyższe pod uwagę wskazuje, że mowy o partnerstwie gospodarczym winny służyć jako środek kształtowania integracji regionalnej oraz pobudzania gospodarek krajów AKP oraz że obietnice finansowania winny być dotrzymywane;

28. podkreśla, że Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) winien być znacznie bardziej aktywnie i zaangażowany jako siła wiodąca w tworzenie nowych mechanizmów finansowania, przy zachowaniu zasady przejrzystości;

29. wzywa Komisję do objęcia przewodniej roli w szybkiej poprawie tych mechanizmów, w tym w szczególności mikrokredytów oraz tzw. mezkredytów, w celu udostępnienia finansowania grupom szczególnie narażonym takim jak kobiety i rolnicy;

30. wzywa UE do zagwarantowania wprowadzenia odpowiednich ogólnych ustaleń regulacyjnych w celu zapobieżenia dalszemu rozwojowi kryzysu finansowego;

31. wzywa państwa członkowskie do przestrzegania i wypełniania zobowiązań w zakresie oficjalnej pomocy rozwojowej;

32. podkreśla znaczenie spójności strategii politycznych, szczególnie w kontekście rozwoju, w obszarach takich jak gospodarka, handel, środowisko naturalne oraz rolnictwo, w celu zapobieżenia jeszcze poważniejszym skutkom światowego kryzysu finansowo-gospodarczego w krajach rozwijających się;

33. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, państwom członkowskim, ONZ, MFW, Bankowi Światowemu oraz gubernatorom MFW i Banku Światowego z państw członkowskich UE, jak również krajom G20.
